

Titel: Funktionsteori, [36-52] 115-0260

Citation: "Funktionsteori, [36-52] 115-0260", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 1.
Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds: https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_115-shoot-workidacc-1992_0005_115_36-52_0260/facsimile.pdf (tilgået 04. august 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

3/31 Lk glom. v. v. 12/10 51

H.J. HJELMSLEV Funktionsteori.
(Resumé).

Glossariske funktioner inddeles i to klasser: 1) den syntaktiske binde funktion ("både - og", logisk konjunktion eller multiplikation) der betegnes forbindelse (a, b) ¹⁾, og 2) den paradigmatiske funktion ("enten - eller", logisk disjunktion eller addition) der betegnes skvivalens (a + b). Heraf henstår forbindelse som udefineret, ^{en sætning} mens skvivalens defineres som følger:

Ved et paradigma forstås et funktiv tillige med andre termer som måtte kunne fungere som ansatte termer i en eller flere forbindelser.

Funktiver som er led i et og samme paradigma siges at være skvivalente i henholdsvis til den forbindelse (resp. de forbindelser) der etablerer paradigmat: (a + b + ... = n) der afledes af de i teksten forekommende forbindelser a, b, b, R, osv.

To eller flere funktiver der er skvivalente i henholdsvis til alle relevante forbindelser siges at være identiske (a = b).

To eller flere funktiver der er skvivalente i henholdsvis til tegnfunktionen siges at være substituerbare (a = b).
Forbindelser konstateres ved analyse (logisk division: $\frac{A}{a} = b$ \Rightarrow A = a, b).

Naar et funktiv sengum er befundet som termer i en given forbindelse, bliver det nødvendigt at konstatere, og at kunne angive, om det ogsaa forekommer uden tilstedeværelse af denne givne forbindelse; anden termer. Dette fører til følgende definition:

Ved et funktivs negativ forstås dets fraværelse fra en given termer. Dersom funktivets betegnelse er a, betegnes dets negativ med \bar{a} . Et negativ er et funktiv.

Fordelen ved at gøre negativer til funktiver er at det saa er muligt at behandle forekomsten af a uden b som en forbindelse mellem a og \bar{b} . Samtlige logisk mulige syntagmatiske funktioner af a og b kan derefter angives i form af paradigmat

(1) $ab + a\bar{b} + \bar{a}b + \bar{a}\bar{b}$.

Det paradigmatiske afstykke defineres som følger:

Ved et funktivs negation forstås dets fraværelse fra et givet paradigma. Dersom funktivets betegnelse er a, betegnes dets negation med \bar{a} . Negation er en funktion.
Dette skal forstås saaledes: dersom der findes et paradigma

1) Pas engelsk connexion. Denne ændring i terminologien er foranlediget af at relation nu skal bruges i en mere speciel bemærkelse, se ndf.

2.

$a + b + c$, kan der tænkes at findes et andet der kun adskiller sig fra det ved ikke at indbefatte b ; dette betegnes da ved $a - b + c$. Samtlige logisk mulige paradigmatiske funktioner af a og b kan derefter angives i form af paradigmat

(2) $\{ (+ a + b) + (+ a - b) + (- a + b) + (- a - b) \}$

Dette forudsætter følgende definition (jfr. On Equivalent Relations):

To eller flere forbindelser, og to eller flere ækivalensar, siges at være ækivalente dersom de har samme termer.

De to paradigmer der er angivet med numrene (1) og (2) ovenfor er hvert for sig det mest almindelige af en serie paa 16 der findes paa særskilte lister med de samme numre.

Hvert af paradigmerne paa liste (2) kan betragtes som en særlig art af ækivalens mellem a og b ; denne særlige art af ækivalens benævnes korrelation, og hver af de 16 korrelationer (hvoraf dog kun 15 finder anvendelse) har sit særlige formltegn som angivet paa listen.

Hvert af paradigmerne paa liste (1) kan være produkt af et paradigme af forbindelser hvis termer er en korrelation mellem a og \bar{a} og en korrelation mellem b og \bar{b} . En korrelation mellem et funktiv og dets negativ benævnes et par. Det følger af definitionen af negativ og negation at kun korrelationerne 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 finder anvendelse i sæt. Hvert af disse paradigmer af forbindelser mellem a og b kan betragtes som en særlig art af forbindelse mellem sætternes positive led; denne særlige art af forbindelse benævnes relation, og hver af de 16 relationer (hvoraf dog kun 15 finder anvendelse) har sit særlige formltegn som angivet paa listen.

Beregninger: $- a + a = + a$
 $(+ a).(- b) = - ab$
 $(- a).(- b) = - ab$